

FSD3563 18-25 -VUOTIAIDEN KOKEMUKSIA KASVOMASKIEN KÄYTÖSTÄ COVID-19 -
PANDEMIAN AIKANA SUOMESSA 2020-2021

FSD3563 18-25-YEAR-OLDS' EXPERIENCES OF WEARING FACE MASKS DURING THE
COVID-19 PANDEMIC IN FINLAND 2020-2021

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Haastattelurunko

OSA 1. Lämmittelykysymys ja maskityypit (15 min - 30 min)

Ensimmäisen osan virikkeiden tarkoituksena on orientoitua käsiteltävään aiheeseen. Lisäksi ensimmäisessä osassa selvitetään haastateltavan kokemuksia erilaisista maskityypeistä.

Olellista on keskittyä siihen, minkälaisista syistä haastateltava on valinnut kokeilemansa maskit, sekä selvittää, millaiset ominaisuudet tekevät maskista haastateltavan mielestä hyvän tai huonon.

Maskityyppejä on niin monia erilaisia ja niistä käytetään niin monia eri nimiä, että voitaisiin keskustelun pohjaksi katsoa kuva siitä, että minkälaisia kasvomaskeja ja muita suojaimia on olemassa.

Jaan näytön, näkyykö kuva hyvin?

Tässä kuvassa on joitain esimerkkejä siitä, miltä erilaiset kasvomaskityypit voivat näyttää.

Haluaisin vielä alleviivata, näihin suojaimeihin liittyy tosi paljon erilaisia näkökohtia ja tässä keskustelussa ollaan kiinnostuneita siitä, mikä on just sulle tärkeää ja mitä juuri sinä ajattelet.

Voitaisiin vielä käydä nämä suojaimet läpi, että käytetään niistä myöhemmässä keskustelussa samoja nimityksiä.

Eli tässä on vasemmassa yläkulmassa kertakäyttöinen kasvomaski, kuten kirurginen kasvomaski. Sitten ylärivillä oranssilla pohjalla on hengityssuojaimet. Niistä nuo kaksi vasemmanpuoleista on venttiilittömiä FFP2-suojaimia ja niiden vieressä on FFP3-mallinen suojain, jossa on venttiili. Alarivillä vasemmalla on kangasmaski, keskellä visiiri, sitten esimerkkinä vähän erikoisemmasta suojaimesta on alarivillä oikealla henkilökohtainen ilmanpuhdistin.

Oletko käyttänyt kasvomaskia ennen koronapandemiaa? (Minkä vuoksi käytit?

Missä tilanteessa käytit? Millaista käytit?)

Millaisia kasvomaskityyppejä tai suojaimia olet kokeillut pandemian aikana? (Entä muita?

Tuleeko vielä mieleen muita, joita olet kokeillut?)

[käydään läpi kaikki osallistujan kokeilemat kasvomaskityypit]

Ensimmäinen keskusteltava maski

Mainitsit käyttäneesi **kasvomaskityyppiä X**, millaista sen käyttäminen on?

[Jos kysyy, että mitä tarkoitetaan: ihan ylipäätään voit kuvailla sen käyttämistä ja siihen liittyviä asioita]

Kuvaile sen **maskin** hyviä puolia. Kuvaile sen **maskin** huonoja puolia.

(Miksi? Entä muita hyviä puolia? Entä huonoja puolia?)

Muut maskit

Mainitsit aiemmin käyttäneesi myös **maskityyppi x**, kerro millä tavalla sen käyttäminen sulle eroaa noista aiemmista maskeista.

Kuvaile sen **maskin x** hyviä ja huonoja puolia.

(Miksi? Entä muita hyviä puolia? Entä huonoja puolia?)

Millainen kasvomaski on ollut paras käyttämistäsi? (Miksi juuri se? Kerro tarkemmin?)

Millainen kasvomaski on ollut huonoin käyttämistäsi? (Miksi juuri se? Kerro tarkemmin?)

Oliko niin, että et ollut kokeillut ollenkaan **kangasmaskia, kirurgista kasvomaskia, hengityssuojainta eli FFP-maskia**. Oletko harkinnut sellaisen kokeilemista? Kerro vielä, että miksi/ Miksi et?

Millä perusteella valitsit hankkimasi kasvomaskit?

(Miksi se on sulle oleellista? Entä muuta, minkä perusteella valitsit? Entä muita perusteita?)

[*kasvomaskin valinta niitä hankittaessa/ostettaessa*]

Näytän nyt täältä toisen kuvan. Näkyykö tää sulle hyvin?

Tässä on tällainen CE-merkki, millä tavalla tällä on sulle merkitystä kasvomaskeja hankkiessa, vai onko ollenkaan? Kerro vielä, että miksi? Miksi ei?

[Lopeta näytön jakaminen]

Mistä syystä käytät kasvomaskia? (Kerro tarkemmin? Entä muita syitä? Mitä muita syitä?)

Seuraavaksi voitaisiin keskustella kasvomaskien uudelleen käyttämisestä. Saman kasvomaskin käyttäminen monta kertaa on aika yleistä.

Jos kehitetään ohjeistuksia sille, että millä tavalla samaa kasvomaskia voi käyttää uudelleen, niin minkälaiset asiat mietityttää sua kasvomaskien uudelleen käyttämiseen liittyen?

(Millaiset ohjeet olisivat hyödyllisiä? Onko uudelleen käyttämiseen liittyen joitakin asioita, jotka askarruttavat? Millaisia asioita ois sun mielestä hyvä tietää siihen liittyen?)

OSA 2. Kasvomaskin käyttötilanteet (??? min)

Tässä osassa on selvittää tilanteisiin liittyviä seikkoja, jotka tekevät kasvomaskin käyttämisestä miellyttävää, helppoa, epämukavaa tai hankalaa. Tarkoituksena on erityisesti keskittyä tekijöihin, jotka eivät liity maskiin itseensä. Kuitenkin, jos haastateltava tuottaa tietoa juuri kasvomaskin ominaisuuksista, ovat nekin hyödyllisiä.

Seuraavaksi siirrytään käsittelemään kasvomaskin käyttötilanteita.

Kerro, että millaisissa tilanteissa käytät kasvomaskia?

Millaisissa tilanteissa kasvomaskien käyttäminen on helppoa?

(Miksi? Mistä ajattelet, että se johtuu? Kerro lisää? Entä muuta? Kerro vielä esimerkki?)

[haussa yleisempi kuvaus helppojen tilanteiden piirteistä: miksi tällaiset tilanteet ovat helppoja]

Millaisissa tilanteissa kasvomaskien käyttäminen on vaikeaa?

(Kerro vielä, että miksi? Mistä ajattelet, että se johtuu? Kerro lisää? Entä muuta? Kerro vielä esimerkki?)

[haussa yleisempi kuvaus vaikeiden tilanteiden piirteistä: miksi tällaiset tilanteet ovat vaikeita]

Kuvaile tilannetta, jossa olisit halunnut käyttää kasvomaskia, mutta et tullut käyttäneeksi.

(Mistä ajattelet, että se johtui? Oliko vielä muilla asioilla vaikutusta? Kerro vielä lisää?

Entä muuta siihen tilanteeseen liittyvää?)

Kuvaile yhtä tilannetta, jossa kasvomaskin käyttäminen on tuntunut vaikealta, hankalalta tai sopimattomalta.

(Miksi juuri se tilanne tuntui vaikealta, hankalalta tai sopimattomalta? Mistä ajattelet, että se johtui? Kerro vielä lisää? Kuvaile tilannetta tarkemmin? Entä muuta?)

[Jos sanoo, että ei ole ollut mitään erityisen vaikeaa, hankalaa tai sopimatonta: Voit miettiä ihan rauhassa. Halutaan tietää niiden sun käyttökokemusten skaalalla sellainen erityisen vaikea, hankala tai sopimaton tilanne]

Seuraavaksi voitaisiin kuvitella tilanne, että koronartuntojen määrä kasvaa huomattavasti ja puhutaan jälleen koronapandemian uudesta aallosta.

Kuvitellaan, että olisit tapaamassa sellaisia kavereita sisätiloissa, joiden kanssa et asu. Käyttäisitkö silloin kasvomaskia? (Mistä ajattelet, että se johtuu? Kerro lisää?)

Millaiset asiat olisivat sulle hyviä syitä käyttää kasvomaskia (kun tapaat sisätiloissa kavereita, joiden kanssa et asu/ tuossa tilanteessa)?

Millaiset asiat itse kokisit hankaloittavan sitä, että käyttäisit kasvomaskia (kun tapaat sisätiloissa kavereita, joiden kanssa et asu/tuossa tilanteessa)?

Entä nyt, käytätkö kasvomaskia kun tapaat sisätiloissa kavereita, joiden kanssa et asu? (Kerro vielä lisää. Kerro tarkemmin. Mistä ajattelet että se johtuu)

Millaisen asioiden pitäisi muuttua, että käyttäisit kasvomaskia tuossa tilanteessa?

[Selvennetään aina tarpeen mukaan, että onko kyse hypoteettisesta tulevasta aallosta vai nykyisestä tilanteesta]

OSA 4. Unelmien suojain (??? min)

Tässä osassa selvitetään haastateltavan toiveita unelmien suojaimelle. Oleellista on kannustaa haastateltavaa kertomaan vapaasti unelmien suojaimen ominaisuuksista ja tarpeista, joita nykyiset suojaimet eivät täytä. Ominaisuudet voivat liittyä ulkonäköön, käyttötuntumaan, muotoiluun liittyviin seikkoihin ja muihin ominaisuuksiin.

Seuraavaksi voitaisiin kuvitella tilanne, että tulevaisuudessa ilmenisi tällainen ilmaitse leviävä sairaus, jonka moni sairastaa oireettomana, mutta joka voi olla joillekin vaarallinen, joten sen leviämistä halutaan estää päälle puettavilla suojaimilla.

Tällaisessa tilanteessa, millainen päälle puettava suojain olisi unelmiesi suojain? Saa ideoida vapaasti, ihan minkälaista vaan, eikä tarvitse miettiä pelkästään jo olemassa olevia suojaimia. (Millaisia ominaisuuksia sillä olisi? Miltä se tuntuu? Miltä se näyttää? Millaisia aktiviteetteja mahdollistaisi?)

OSA 5. Influenssakausi (??min)

*Tässä osassa on tarkoituksena selvittää haastateltavan **mielipidettä suojaimen käyttämiseen influenssakaudella ja sitä, minkälaisten asioiden pitäisi muuttua, jotta maskia käyttäisi myös silloin.***

Seuraavaksi siirrytään haastattelun viimeiseen aiheeseen.

Suomessa on käyty hieman julkista keskustelua liittyen kasvomaskien käytön jatkamiseen koronapandemian jälkeen influenssakaudella. Oletko kuullut tästä?

Tässä ajatuksena olisi vähentää influenssatartuntoja samalla tavalla kasvomaskien avulla, kuin koronavirustartuntoja on nyt tässä pandemiassa pyritty vähentämään. Lisäksi kasvomaskien käyttämisen jatkaminen voisi olla tapa pitää yllä maskien tuotantoa ja saatavuutta mahdollisia tulevia pandemioita ajatellen.

Olisitko valmis käyttämään kasvomaskia influenssakaudella?

(Miksi ajattelet niin?)

Millaisissa tilanteissa voisit olla valmis käyttämään?

(Kerro vielä tarkemmin)

Millaisten asioiden tulisi muuttua, että alkaisit käyttämään?

(Mistä se johtuu?)

[haastateltavan pyytäessä/tarvittaessa annetaan lisää selitystä, mitä influenssakaudella käyttäminen tarkoittaisi ja selitetään mitä huoltovarmuus tarkoittaa.

Influenssakausi: Influenssaviruksen aiheuttama vuosittainen epidemia. Oireina mm. nopeasti nouseva kuume, pahoinvointi ja lihassäryt. Kausi-influenssa ajoittuu Suomessa yleensä marras- ja maaliskuun väliin. (<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00570>)

Huoltovarmuus: Mahdollisten kriisien saapuessa yhteiskunnan tärkeät toiminnot on turvattuna (<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi>). Tässä se tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi kasvomaskien tuotantoa ylläpidettäisiin, jotta niitä on saatavilla myös kriisin aikana.]

Onko jotakin, mitä haluaisit lisätä aiempiin aiheisiin liittyen? Entä onko mielessäsi jotakin aiheeseen liittyvää, mikä ei tullut esille keskustelun aikana?

Paljon kiitoksia osallistumisestasi haastatteluun, lopetan nyt nauhoituksen.